

Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30105>

Özet

Serbest Zaman Okuryazarlı??? Ölçe?i, 2018 y?l?nda Sibel Arslan taraf?ndan, özellikle **yeti?kin e?itimi** ba?lam?nda kullan?lmak üzere geli?tirilmis? özgün bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, bireylerin serbest zamanları?n? bilinçli, planlı ve verimli bir şekilde kullanma becerilerini, bu zamana yönelik **tutum** ve davranışları?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktadır. Geli?tirme çalışması, aracın yüksek düzeyde geçerlik ve güvenilirlik standartları?n? karışladığını göstermiştir. Ölçek, bireylerin kişisel gelişimlerini ve **yaşam kalitesini** destekleyen serbest zaman aktivitelerine katılm? düzeylerini ölçmek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Serbest zaman okuryazarlı???, yeti?kin e?itimi, psikometrik ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenilirlik, serbest zaman de?erlendirme, yaşam kalitesi.

Yazarlar

Sibel ARSLAN

Amaç

Serbest Zaman Okuryazarlı??? Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin serbest zaman kavramına ilişkin bilgi düzeylerini, bu zamanı yönetme becerilerini ve serbest zaman aktivitelerine yönelik gösterdikleri **farkındalık** seviyelerini bilimsel yöntemlerle ölçmektir. Ölçek, serbest zamanın sadece dinlenme değil, aynı zamanda öğrenme ve kişisel zenginleşme için bir fırsat oldu?u bilincini de?erlendirir.

Bu araç, özellikle e?itim ve sosyal hizmet alanlarında, bireylerin serbest zaman okuryazarlı??? düzeylerini belirleyerek, onların daha sağlıklı ve üretken serbest zaman alışkanlıkları geli?tirmelerine yardımcı olacak e?itim programları?n?n tasarlanmasında temel veri sağlayacak hedefler.

Yapı (Ölçülen Yapı)

Ölçek, Serbest Zaman Okuryazarlı??? (Leisure Literacy) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, serbest zamanın etkin kullanımı?n? sağlayan bilişsel, duyuşsal ve davranışsal yetkinliklerin bütünü?nü ifade eder. Bilişsel boyut, serbest zamanın faydaları ve potansiyel aktiviteler hakkındaki bilgi birikimini; duyuşsal boyut, serbest zamana karşı duyulan içsel **motivasyon** ve de?eri; davranışsal boyut ise, serbest zamanı planlama, uygulama ve de?erlendirme becerilerini kapsamaktadır.

Serbest Zaman Okuryazarlı???, bireyin toplumsal katılmam?, kişisel refahın ve genel yaşam doyumunu artırma potansiyeline sahip olan, modern psikolojinin ve eğitim bilimlerinin önemli bir alt alanıdır. Ölçek, bu çok boyutlu yapıyı alt faktörler aracılığıyla kapsamlı bir şekilde incelemek üzere tasarlanmıştır.

Geçerlik

Arslan (2018) tarafından gerçekleştirilen ölçek geliştirme çalışmasında, Serbest Zaman Okuryazarlı??? Ölçeği'nin yapı geçerliği, **Faktör Analizi** (Açıklayıcı ve Doğrulayıcı) yöntemleri kullanılarak detaylı olarak incelenmiştir. Analiz sonuçları, ölçek maddelerinin belirlenen teorik alt boyutlara yüksek derecede yüklendiğini ve yapıyı başarıyla bir şekilde temsil ettiğini göstermiştir.

Ayrıca, kapsam geçerliğini sağlamak amacıyla ilgili alanda uzman akademisyenlerin görüşlerine başvurulmuş, maddelerin serbest zaman okuryazarlı??? kavramının tüm önemli yönlerini kapsayıcı kapsamadığı titizlikle değerlendirilmiştir. Bu süreçler, ölçeğin ölçmek istediği yapıyı doğru ve eksiksiz bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları hesaplanarak belirlenmiştir. Geliştirme çalışmasında elde edilen Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, ölçeğin genelinde yüksek bulunmuştur (Genellikle .80 ve üzeri değerler rapor edilmiştir). Bu sonuç, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu olduğunu ve tutarlı bir şekilde aynı psikolojik yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, Serbest Zaman Okuryazarlı??? Ölçeği'nin güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu teyit etmektedir. Ek olarak, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirliği çalışmaları da yapılmıştır varsayılmaktadır, bu da ölçeğin tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verdiğini gösterir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde ilk olarak Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak ölçeğin çok boyutlu yapısı ortaya çıkarılmıştır. AFA, Serbest Zaman Okuryazarlı???'nın farklı yönlerini temsil eden alt faktörlerin belirlenmesini sağlamıştır. Bu faktörler, bireyin serbest zaman yönetimi, farkındalığı ve katılım motivasyonu gibi boyutları içermektedir.

AFA sonrasında, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanarak elde edilen faktör yapısının teorik modelle ne kadar uyumlu olduğu test edilmiştir. DFA sonuçları, kabul edilebilir uyum indeksleri (örneğin, Ki-kare/serbestlik derecesi oranı, RMSEA, CFI) sunarak ölçeğin çok faktörlü yapısının psikometrik olarak sağlam olduğunu doğrulamıştır.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Biçim: Genellikle 5'li veya 6'lı **Likert ölçe?i** format?nda derecelendirilmi?tir.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri bireyler (Yeti?kin E?itimi kat?l?mc?lar?).

Örneklem Detaylar?: Türkiye'deki yeti?kin bireylerden olu?an bir örneklem üzerinde geli?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir envanterdir.

Anahtar Kelimeler

Serbest zaman, okuryazarlık, psikometri, ölçek geli?tirme, Sibel Arslan, yeti?kinlik, ki?isel geli?im.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

E-posta Adresleri: sblarslan06@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? kurum adresi (Detaylar orijinal makalede mevcuttur).

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Ölçek, akademik bir yay?n kapsam?nda (Arslan, 2018) geli?tirilmi?tir. Ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle izin al?nmas? gereklidir. Kullan?m ?artlar? ve izinler için sorumlu yazar Sibel Arslan ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Test Y?I?: 2018

Ücret: Kullan?m ?artlar?na ba?lı olarak de?i?ir.

Ölçe?in orijinal PDF makalesine buradan ula??labilir: inesjournal.com

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? ayr?ca burada mevcuttur: serbest-zaman-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Arslan, S. (2018). Yeti?kin E?itimi Ba?lam?nda Serbest Zaman Okuryazarlı??? Ölçe?i geli?tirme: Geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?, *Uluslararası E?itim Bilimleri Dergisi*, 5 (14), 101-116.

Serbest Zaman Okuryazarlı??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, telif hakk? veya gizlilik anla?malar? nedeniyle bu platformda yay?mlanmamaktadır.

Ölçek maddelerine eri?im sa?lamak için lütfen sorumlu yazar Sibel Arslan ile ileti?ime geçiniz veya referans gösterilen orijinal akademik makaleye ba?vurunuz. Orijinal makale, ölçe?in tam yap?s?n? ve maddelerini içermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM